

Vikingelandsbyen i Albertslund 1999

7. årsberetning

Jørgen Poulsen • Anne-Marie Jørgensen

Indholdsfortegnelse

1. Indledning
2. Det rekonstruerede miljø
3. Salshuset
4. Vikingedragter
5. Personalet
6. Multihuset
7. Medier
8. Venneforening
9. Pædagogisk center
10. Danmarkshistorien i Vestskoven
11. Museumsplaner
12. Åbent hus
13. Ministatistik
14. Den pædagogiske virksomhed
15. Årets tema

1. Indledning

Vi vil med denne 7. årsrapport ønske jer godt ind i det nye årtusind, - en begivenhed, der knytter os lidt tættere til vores fortid som vikinger. I et sådant perspektiv er 7 år som et lille vindpust. Vi håber at vi sammen med jer får mange gode og lærerige stunder under en videreudbygning af Vikingelandsbyen i starten af det nye årtusind.

Hvornår flytter vi ind i salshuset? Skal koen græsse på nye marker? Hvem vandt Gjallerhornet? Bliver vi en del af et museumskompleks? Skal Vikingelandsbyen på togt? - på internettet? Måske finder I svar på disse og andre spørgsmål i rapporten her.

Anne Marie har skrevet et farvel-brev til jer, som hun ønskede med i denne årsrapport.

2. Det rekonstruerede miljø

Opstadsvæve

Et stort ønske gennem flere år blev opfyldt i foråret. Vi byggede to nye opstadsvæve - en til vævehuset og en til Multihuset. De er bygget i egetræ på et niveau, som passer til vikingetidens træhåndværk. Vi bragte vævene med os til tekstiltræf i Vikingeskibshallen i Roskilde og modtog rosende ord for "drengenes" fine arbejde.

Kister

Tre kister, der er fremstillet som kopier af en kiste fra Oseberg-fundene, er blevet malet og udsmykket med vikingetidsmotiver i linoliemaling. En tjener til opbevaring af snitteknive m.m., som bruges hver dag af børnene. En er blevet til en legetøjskiste, som det er spændende for især de mindre børn at dykke ned i. Den sidste fungerer som opbevaringsplads for sygrej m.m.

Knive

Knivene i snittekisten er håndsmedede kopier af fundet i Rytterkærgravene (ved Smørum). Vores køkkenudstyr er blevet suppleret med store håndsmedede knive. I denne vinter er en af aktiviteterne for Vikingelandsbyens ansatte at lære at smede og skæfte deres egen kniv.

Røgeovn

I juli måneds tilbud "En uge i Vikingelandsbyen" begyndte vi opførelsen af en ny røgeovn. Den gamle var sunket sammen og havde ikke fungeret i et års tid. Den er nu jævnet med jorden, og den nye er allerede indviet med røgning af lakseørred.

Kort før jul skete det, som vi altid frygter og som vi står magtesløse overfor. Den nye røgeovn og vores gamle kuppelovn blev udsat for hærværksmænds ødelæggelsestrang. Det er måneders børne- og voksenarbejde der er spildt. Nye ovne skal bygges til næste år - suk!

Ringbrynje

En af vores ansatte kastede sig sidste vinter ud i et projekt, som umiddelbart virkede uoverkommeligt. Mange aftener og week-ender arbejdede Harald på at samle 16.000 jernringe til en ringbrynje til børnene. Den blev færdig! Og den er så godt som hver dag blevet båret med stolthed af besøgende børn. Brynjen vejer 8-9 kilo og kræver viljestyrke og en ret ryg at bære.

Træsværd

Årets tema i 1998 var "Vikingetidens børn". Det affødte mange aktiviteter, som vi har videreført i 1999. Børn og voksne har lavet utallige sværd af lindetræ. Sværdene har været med i mange drabelige slag, som ofte har bredt sig over det meste af Vikingelandsbyen.

Musikinstrumenter

Da vores ven Viggo havde lagt sidste hånd på salshusets hoveder og hammerbånd, havde han lyst til at kaste sig over noget nyt. Resultatet blev musikinstrumenter: Tre strengeinstrumenter - to lyrer og en rebek. To lurer af hassel omviklet med lindebast - kopier af fund gjort i en vikingetidsbrønd. To trommer er netop færdige. Instrumenterne bruges i Vikingelandsbyen af Vikingelandsbyens Venners musikgruppe og indgår nu som en medspilsmulighed for jer der er musikkyndige.

Da vi i vinter havde en gruppe på et sent eftermiddagsbesøg var det stemningsfuldt at gå igennem vintermørket og høre Marias spil på lyren i stuehuset.

Smedeudstyr

Til brug ved en 8. klasses tredages besøg i august færdiggjorde vi to sæt blæsebælge, som kan bruges udendørs ved en jordesse. Klassen skulle bygge en trækulsmile, passe milen ved et døgn's trækulsbrænding og samtidig smede ved jordessen. Vi har samtidig fået lavet to modeller af vikingetidsambolte. Trækulsbrændingen blev gennemført, men desværre måtte vi aflyse smedningen på grund af konstant silende regn. Det var lidt synd for klassen.

Fiskegrej

Vi har smedet fiskegrej som kroge, spyd og ålejern og eksperimenteret med tynd line af lindebast og forfang af jerntråd. Vi har af skoven fået tilladelse til at lave fiskeforsøg i søerne Stuekær og Dyssekilde. Vi har haft dejlige dage og mange gange har vi været "rigtig" tæt på at fange en fisk.

Buer

Vi er i gang med at rekonstruere et antal buer med forskellig længde og trækstyrke svarende til aldersgrupperne fra 5 år til voksne.

Drejekværn

Vi har bestilt rhinsk basalt hjem fra Tyskland. Det er vores mål at tilhugge en ny drejekværn af den kendte vikingetidige "eksportmodel".

Gryder

Fra Otta i Norge forsøger vi at skaffe fedtsten til gryder. Fedtstengryder var sammen med jerngryder en stor landvinding i forhold til lerkrukkerne. I vinterens løb bliver vi færdige med at smede en ny Oseberg jerngryde. - Vi har virkelig savnet vores gamle gryde, der holdt i 6 år.

Grillrist

Stegeteknisk har vi i år taget et stort spring fremad med rekonstruktionen af en grillrist fra Mästermyr på Gotland.

Køkkenhaven

I år har vores køkkenhave i landsbyen været reserveret til gamle sorter af de grøntsager, som er kendt fra vikingetiden. Vi har høstet markærter, hestebønner af en gammel sort med umage bønner, og en bladvål, som er ældre end grønkålen og mindre kruset. Dild og kommen har sat ny smag på maden.

På "trekanten" har vi høstet en større mængde "moderne" hestebønner.

I farvehaven volder kvanen os stadig problemer, den vil ikke gro hos os -men vi forsøger igen til næste år!

Haverne giver ofte anledning til en snak med besøgende voksne, og heldigvis har alle besøgende respekteret at høsten er vores - selvom ærterne ser fristende ud.

Dyrehold

I vores kontrakt med Statsskovvæsenet har vi fået lovning på yderligere 1 hektar græsningsareal i løbet af nogle år. Det betyder, at vores dyrehold, bestående af får, kan udvides lidt og få bedre og sundere græsningsforhold. I år har vi haft 2 moderdyr med i alt 4 lam. Sidst på året, i forbindelse med vinteraktiviteterne, har vi haft fire vædderdrenge gående, beregnet for slagting/blot.

Vi har købt en ikælvet Dexterko, som vi træner, så den kan komme med i Vikingelandsbyen næste år. Det store spørgsmål er, om der er græs nok på vores nuværende ½ hektar??

3. Salshuset

Det er med en lille smule stolthed, at vi i denne årsrapport kan skrive, at vi er over halvvejs med rekonstruktionen af salshuset.

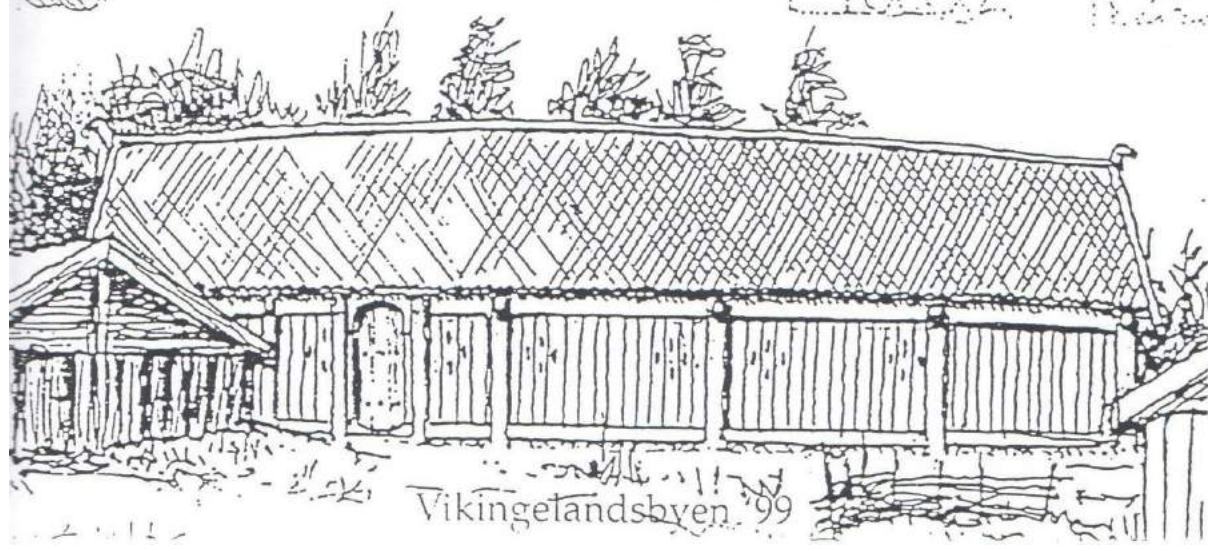
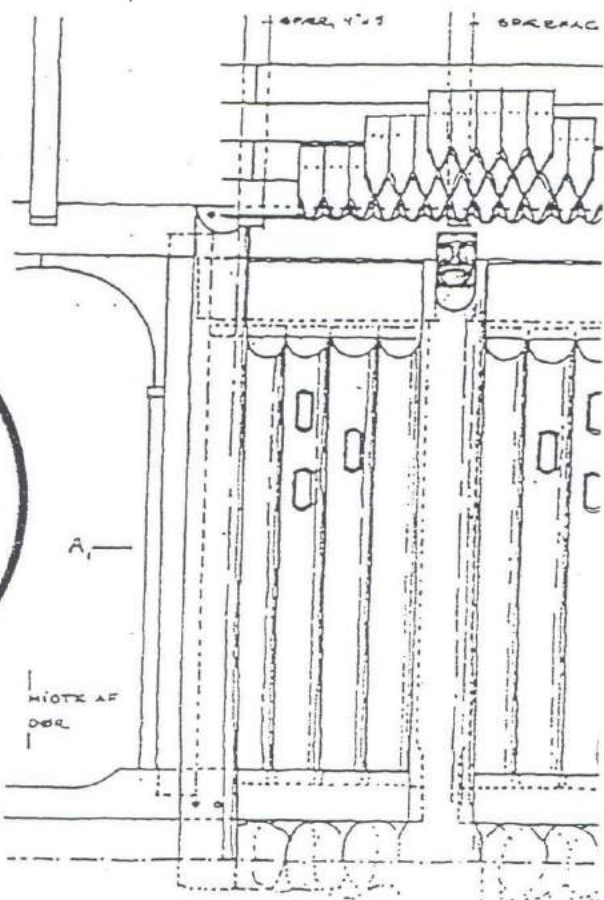
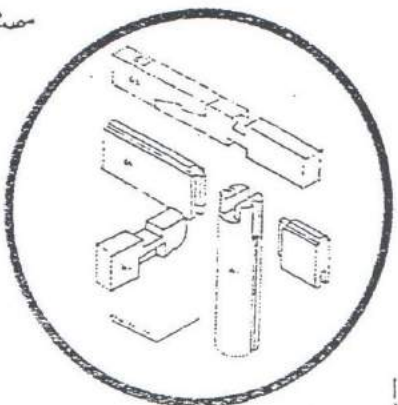
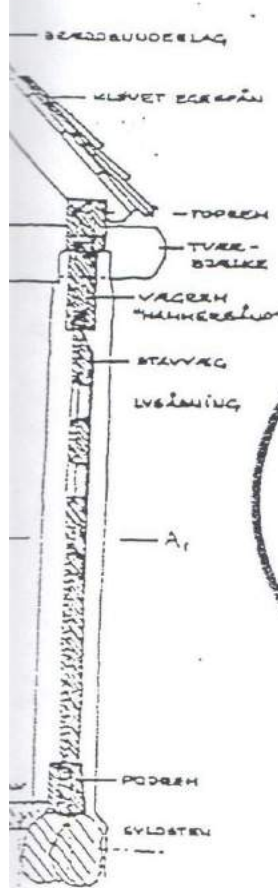
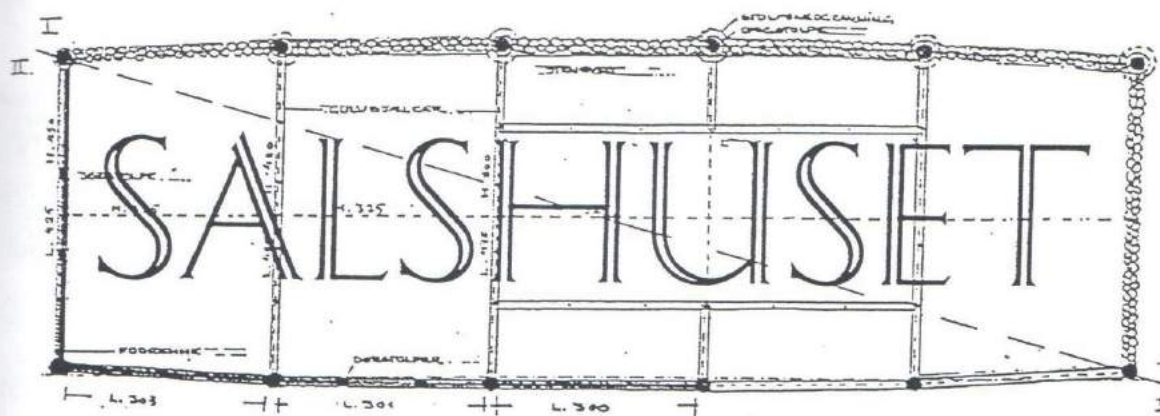
I løbet af to år og syv måneder har ca. 50 forskellige voksne i større eller mindre grad ydet en indsats, fordelt over i alt 17 byggeweekender og 20 byggeuger. Vi har desuden arbejdet på huset i det daglige, og børnene har deltaget i et vist omfang. - Nu kan vi gøre følgende status:

Tømmertilhugningen og opsætningen af salshuset indtil tagkonstruktionen er tilendebragt. En meget vanskelig og tidskrævende tilpasning af de enkelte tømmerdele som stolper, fodremme, stavplanker, hammerbånd og topremme er dermed lykkedes, så salshuset nu fremtræder som et færdigt hus uden tag. Døre, dørtrin og endegavle arbejder vi på sideløbende med tagkonstruktionen. Det samme gælder de tre sidste figurer for enden af topremmene. Tagkonstruktionen er et kapitel for sig. - Vi skal bruge cirka 250 meter tilhugget tømmer alene til spærfagene. Vi har allerede hugget de 100 meter, svarende til seks hovedspær + de langsgående åse, der skal binde spærrene sammen. I det tidlige forår kan vi begynde at afbinde spærrene og dermed være klar til i sommerens byggeuger at rejse hovedspærkonstruktionen. De mellemliggende støttespær ligger nu i Vikingelandsbyen som en bunke på 50 friskfældede egetræer. De venter på at raske og villige kræfter behandler dem som krævet med vores vikingeøkser.

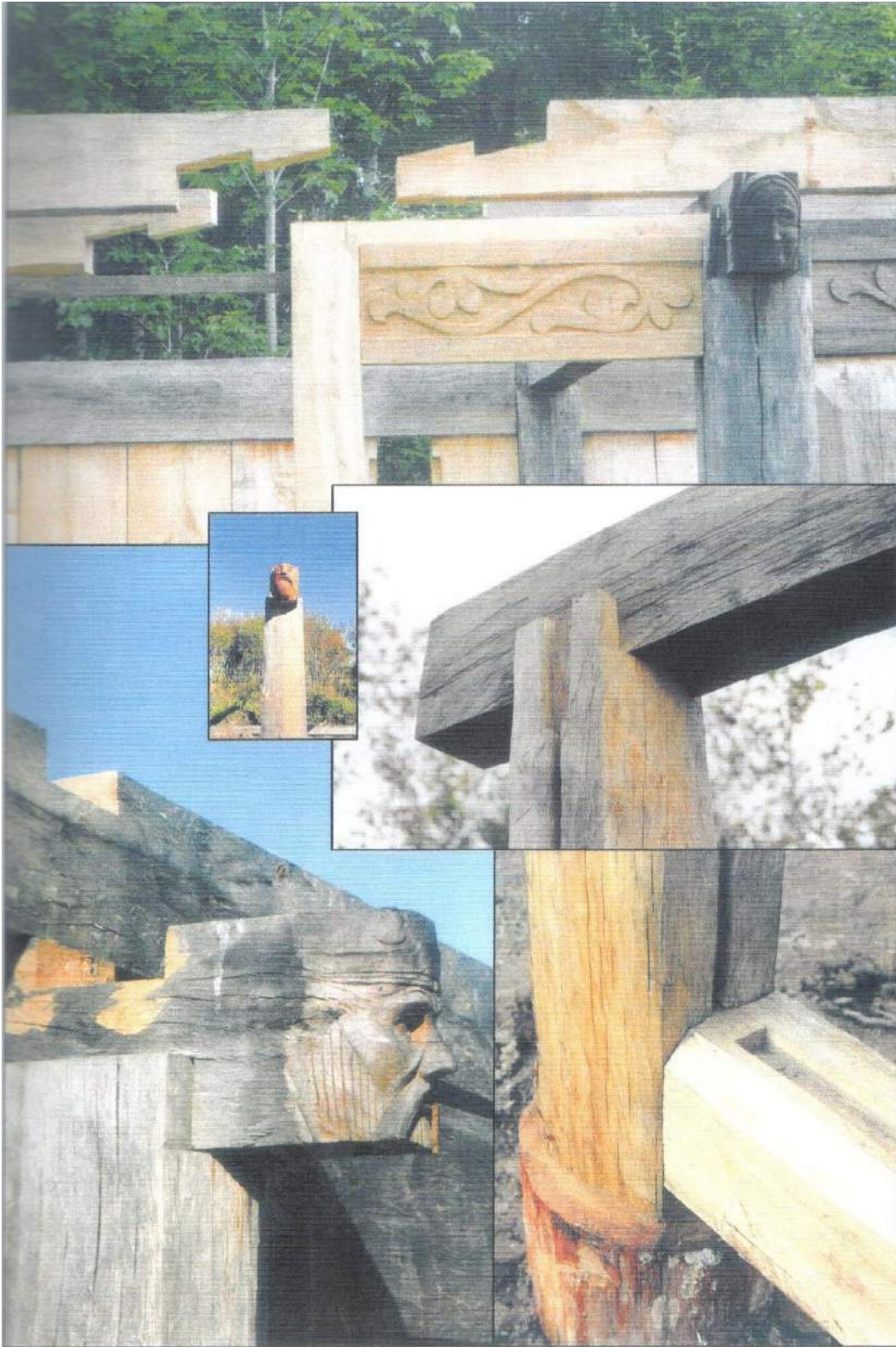
Sideløbende med det hårde arbejde i egetræet har Bente Draiby og Hanne Dueholm lavet et forslag til en del af den indvendige udsmykning. Seks meter 'Risbytapet'. Det er en tilnærmet rekonstruktion med udgangspunkt i Bayeuxtapetets motivvalg, fortællestil, form og teknik (broderi på hørdug). Der skildres historien om Vikingelandsbyen med hovedvægt på salshusbyggeriet. Flere af motiverne som fx håndværkerscener er direkte kopieret fra Bayeuxtapetet. Arbejdet deles ud på 10 stykker hørdug. Når vi tillader os den dristighed at kalde tapetet for Risbytapetet med en klar reference til Bayeuxtapetet, er det fordi vi godt vil vove lidt og ikke altid 'kun' kopiere i vores rekonstruktionsarbejde. Det falder helt i tråd med tankegangen i salshusbyggeriet som helhed. Vi tror at mange vil få glæde af at studere Risbytapetet - lige fra børnenes og andre menneskers indlevelse i historien (tegneserie) til tekstil- og historiekyndige samt kunstinteresserede. Vi skal bruge 10 mennesker, der synes det vil være spændende at bidrage til salshusbyggeriet på denne måde. I skrivende stund har 6 meldt sig.

Vi har taget hul på små forsøg med den bemalingsteknik, vi skal bruge på de enkelte tømmerdele på salshusets udvendige sider. Børnene har sammen med os dyrket og høstet olieheer til fremstilling af linoliemaling. En del mere forskning i vikingetidens metode til udvinding af linolie er nødvendig for os, før vi kan nå et tilfredsstillende resultat.

Der er stadig mange delvis uafklarede processer i byggeriet som fx produktion af tagspån, udformning og placering af røghuller, indvendig opdeling af rummet med loftetage m.m. - Det løser vi hen ad vejen.

Hvis alt går vel, håber vi at være færdige med salshuset inden for de næste to år. - Det er vores bedste svar på det spørgsmål, som så ofte stilles af de mange mennesker, der følger byggeriet.

4. Vikingedragter

Det er stadig en vigtig del af vores formidling, at voksne og børn er iklædt vikingedragter. Igen i år har Projekt Vikingedragter ledet af Shaia Awad fremstillet dragter til brug i Vikingelandsbyen. Produktionen har i år været præget af tidskrævende håndarbejde. Sammen med Vikingelandsbyen har projektet plantefarvet stof og håndsytet en mandsdragt og en ny kjole til husfruen. Mandsdragtens kjortel er syet af projektets første stykke håndvævede stof. Vi glæder os til, at vi i denne vinter kan varme os ved de nålebundne sokker og vanter, som projektet i løbet af året har fremstillet. Nyt tilbehør til børnenes dragter har betydet meget. En plantefarvet strudhætte lyser op og gør påklædningen mere færdig. Vikingelandsbyens ansatte har fremstillet læderpunge, bæltter og sko til børnene. Smukke bånd pynter og overtøj varmer på de kolde dage.

Shaia Awad og hendes ansatte har deltaget i åbent hus i Vikingelandsbyen og sammen med os deltaget i Børnefestugen. Fælles arbejdsdage har fundet sted i og omkring multihuset.

Det har været af stor betydning for os og for Projekt Vikingedragter, at Anna Nørgård har fungeret som konsulent. Projektets væve er sat op til nye håndvævede stoffer, som vi kan få glæde af. Nye mønstre og nye ideer løfter vores dragtbestand op på et højere niveau.

Ved årets slutning blev projektet gjort permanent. Vi kan nu i ro og mag planlægge udviklingen år frem i tiden. - Et stort til lykke herfra til Shaia Awad.

5. Personalet

Vi har været mange i år - så mange som aldrig før. 15 mennesker i alt fra Erhvervsafdelingen og 11 korttidspraktikanter fra forskellige lærer- og pædagogseminarier. Tre personer har været hos os hele året. Det har været en meget stor hjælp, når gode folk engagerer sig på den måde, som de tre har gjort. Seks personer har haft beskæftigelse i Vikingelandsbyen i få måneder indtil uddannelsesstart mm.

Som noget nyt har vi i år også modtaget dagpengemodtagere i jobtræning. En har været hos os på denne måde i en kort periode. To skal være hos til et godt stykke

ind i år 2000.

På huggepladsen arbejdede hele sidste vinter og en stor del af sommeren to unge mænd, som har gjort et stort stykke arbejde på salshusbyggeriet. Vi sagde farvel med vemod, da de i sommer stoppede på grund af arbejde og uddannelse.

På baggrund af sidste års hårde pres i forbindelse med sygdom indstillede Børneforvaltningen, at vi blev opnormeret med 225 vikartimer og 250 løsarbejdertimer. Det blev vedtaget og er en stor hjælp for os. Vi er med to fastansatte til de mange gøremål hele tiden i en skrøbelig og sårbar situation i forbindelse med f.eks. sygdom.

Pr. 1.oktober blev Kirsten Knudsen ansat i en ny 30 timers stilling skræddersyet til hende (flexjob). Kirsten har I kendt gennem cirka fem år, hvor hun i jobtilbud entusiastisk har arbejdet for Vikingelandsbyen. I kan nu sammen med os glæde jer over, at Kirsten fremover er en fast del af personalet.

Anne Marie fratrådte sin stilling pr. 1. december. Vi vil her sige tak til Anne Marie for den indsats hun gennem tre og et halvt år har ydet for udviklingen af Vikingelandsbyen.

I forbindelse med genbesættelsen af den ledige stilling har vi som et forsøg fået lov til at bryde stillingen op. En ny medarbejder ansættes i en 30 timers stilling baseret på en flexibel årsnorm. Den resterende timepulje vil vi bruge på fx håndværkere med ekspertise inden for enkelte områder. Det kan være en perlemager, en sølvsmed, en falkonér, en bødker osv.

Konkret vil det for jer betyde en ny oplevelsesmulighed. Det vil samtidig være spændende for os på denne måde at kunne få tilført ny viden og kunnen.

Vi har desuden lavet en fast "timebanksaftale" med Bente Draiby, arkæolog og arkitekt bag salshuset. Med Bentes fastere tilknytning til Vikingelandsbyen sikrer vi os, at vi hele tiden kan højne niveauet mht. arkæologisk/historisk belæg for de aktiviteter, vi tilbyder jer.

6. Multihuset

I dette år har pladsen i Multihuset til tider været trang. Selvom vi for det meste arbejder ude er garderobepladsen snæver, når så mange mennesker skal have plads. Depotplads er stadig et problem. Megen aktivitet giver mange færdige ting og mange materialer, der skal findes plads til.

Vi modtager mange anerkendende ord for vores smukke hus. I det tidlige forår

anmeldte "Politikens" arkitekturanmelder, Henrik Steen Møller, multihuset i en artikel, som også kom til at omhandle landsbyens aktiviteter. Det var en positiv anmeldelse af arkitekt Peter Stephensens værk. Peter besøgte os med en del mennesker fra Glostrup Kommune, der ville købe multihustegningen blæst op i et lidt større format. Det skal fungere som en skovinstitution i den anden ende af Vestskoven. På den måde kan vi vel "billigt" få en genbrugstegning til en udvidelse af multihuset? Behovet er der og vil nok i de kommende år presse sig mere og mere på.

7. Medier

Vi har været på TV to gange i det forløbne år. Kanal Sjælland besøgte os i juni i forbindelse med en omtale af Danmarkshistorien i Vestskoven arrangementet den 6. juni. Kanal 2 fra København havde i juli et indslag om årets hjemmeferieuge, hvor børnene oplever "En uge i Vikingelandsbyen". Begge indslag blev udsendt i TVDanmarks lokale nyheder. Kanal 2 indslaget var det første, hvor børnene var i centrum. Andre indslag har først og fremmest handlet om salshuset. I to timer var børnene "på" og klarede det fint. Det blev en god beskrivelse af livet i Vikingelandsbyen.

Som før nævnt blev Multihuset anmeldt i "Politiken" af Henrik Steen Møller. Vores 7-årsdag fik en god omtale i Albertslundposten, som også har omtalt Vikingelandsbyens Venner, salshusbyggeriet og afbildningen af bygherren som et led i udsmykningen.

Vi har leveret en artikel om Vikingelandsbyens pædagogiske fundament og idegrundlag til Pædagogisk Centers blad "Unge og Unger".

Vi har lavet et lille afsnit om Vikingelandsbyen på Albertslunds Kommunes hjemmeside.

Typografernes blad Dansk Grafia lavede en flot portrætartikel af Viggo og hans fritidsinteresse, Vikingelandsbyen.

8. Vikingelandsbyens venneforening

Den anden onsdag i hver måned mødes Vikingelandsbyens Venner fra kl. 19 til kl. 22 i multihuset. Et par aftener er blevet aflyst. Generalforsamlingen blev afholdt som en arbejdsøndag med smedning, tekstilarbejde og andet håndværk. Dagen blev afsluttet med spisning og den ordinære generalforsamling. Emnerne for venneforeningsaftenerne har været alsidige. Der er blevet syet sko til børnene, lavet keramik og nålebundet. Brodeuse Lise Lind Jensen har holdt oplæg om vikingetidsbroderi som en forsmag på det arbejde med Risbytapetet,

som snart går i gang.

Musikgruppen har holdt oplæg om "Vikingemusik - findes det?" og venneforeningens formand Hanne Dueholm Nielsen og salshusets arkitekt Bente Draiby har i fællesskab vist deres udkast til Risbytapetet.

Vikingelandsbyens Venner tjente 23.000 på at vise deres kunnen for de handlende i Frederiksberg Centeret i fem dage. Et spærben til salshuset blev i den anledning tilhugget. Det var flot klaret.

9. Pædagogisk Center

Vi har som sædvanlig fået hjælp af Pædagogisk Center i forbindelse med fondsansøgninger, opsætning og tryk af diverse materialer. Samarbejdet har også haft en udviklende side i forhold til det pædagogisk/formidlende arbejde.

På opfordring lavede vi en dobbeltsidet artikel om vores "vikingepædagogik" i Pædagogisk Centers blad "Unge og Unger".

På baggrund af et undervisningsilbud, som vi lavede til samme blad, vedrørende vikingetid og internetbrug, fik vi 20.000 kr fra Pædagogisk Centers Udviklingsfond. Vi glæder os nu til, i samråd med Pædagogisk Center ved Erling Borre, at lave et nyt undervisningstilbud, der kan skabe et link mellem vikingetiden og "moderne tider".

Pædagogisk Center besøgte os med en gruppe konsulenter fra England, Norge og Tjekkiet. Vi gav et lille oplæg og fik en interessant kontakt ud af det.

10. Danmarkshistorien i Vestskoven

Søndag den 6. juni afholdt projektsamarbejdet "Danmarkshistorien i Vestskoven" sit årlige arrangement. I år var Høje-Tåstrup Kommune hovedarrangør, men vi gav vores bidrag med et åbent hus om årets tema, som var: kunst og videnskab i middelalderen. I vores bidrag til temaet lagde vi vægten på musik, den kunstneriske udsmykning af salshuset og eksperimenter med middelaldermad.

Det regnede meget den søndag. Den stærkt krydrede middelaldersuppe med kanel, kardemomme, koriander og muskat gjorde godt hos de få ihærdige, som tog turen fra Ole Rømer Museet til Vikingelandsbyen. Vi formåede at holde ilden under suppegryden ved lige, og venneforeningens musikgruppe trak ind i stuehuset. Dagen måtte afsluttes i multihuset, som kom til at genlyde af middelaldermusik. Det blev en vellykket dag på trods af regnen.

Det er vores indtryk, at Danmarkshistorien i Vestskoven er blevet så etableret, at

mange trofast bakker op om arrangementerne.

Danmarkshistorien i Vestskoven anser vi som en overordentlig vigtig faktor for udvikling i området, derfor deltager vi så vidt det er muligt for os. Vi håber at Danmarkshistorien i Vestskoven får en endog meget stærk placering i forhold til museumsplanerne på Kroppedal.

Hugin og Munin

Danmarkshistorien i Vestskoven har taget et nyt initiativ gennem oprettelsen af en Hugin og Munin klub. Vi håber, at klubben kan tilfredsstille de mange, der i årenes løb har spurgt om deres børn også kunne være medlem af Vikingelandsbyens Venneforening. Nu kan børnene meldes ind i Hugin og Munin klubben. Vi har lovet, som en starthjælp, at være værter for Hugin og Munin's første arrangement den 23.jan. 2000.

11. Museumsplaner

Vi har tidligere i vores årsrapport fra 1997 slået til lyd for det ønskelige i, at Vestegnen fik et lokalt museum på Kroppedal. Vi kunne se en klar fordel i at have en stærk medspiller så tæt på.

Kort før sommerferien blev vi bekendt med, at Inger Sorgenfrei skulle lave et projektforslag for et sådant museum. Store forventninger og lidt bange anelser var vores bevæggrund for at gå aktivt ind i processen.

Vi ønskede at fremføre vores synspunkter, og det fik vi lejlighed til.

Vores betænkeligheder var centreret om to forhold:

1. Vores organisatoriske placering i museumskomplekset.

Vikingelandsbyen er en levende organisme, der består af daglige brugere - arbejdsløse - bistandsklienter - indvandrerkvinder i syprojekt - en stor venneforening og dagligt tilbagevendende gæster. Engagementet og entusiasmen udspringer af og bygger på det nære og intime miljø, vi værner om i Vikingelandsbyen. En sådan organisme ville let lide skade eller dø i et stort og centralt styret museumskompleks.

2. Vores formidlingsmæssige rolle i museumskomplekset.

På baggrund af skrækeksempler ude i landet kunne vi se os selv som et afsluttende underholdende indslag for de museumsbesøgende. På vejen hjem kunne vi lige spille Cirkus Viking for de 150.000 mennesker, som er museets forventede besøgstal. Det store spørgsmål er, hvor stort et besøgstal vi kan klare, uden at det går ud over børnene?

Vi har imidlertid større forventninger end vi har betænkeligheder. - Vores store forventninger går i flere retninger:

- A) Vores formidlingstilbud kan forbedres gennem et meget tæt samarbejde med museet. I nogle tilfælde kan der måske blive tale om koordinering og samordning fx i forbindelse med projektopgaver, emneforløb, fælles temaer m.m.
- B) Tættere og hurtigere samarbejde omkring vores rekonstruktion af lokalt fundmateriale. Gensidig henvisning mellem realia - rekonstruktion.
- C) Fælles initiativer angående udarbejdelse af materialer, kurser, arrangementer o.l..
- D) I forbindelse med et forventet drastisk forøget besøgstryk på Vikingelandsbyen pegede vi på to områder, hvor vi i et samarbejde med museet kunne udvide vores aktiviteter:
 - a) Rekonstruktionsafdeling. Jævnfør salshusbyggeriet er rekonstruktionsarbejde en aktivitet som et museumspublikum vil være overordentlig interesseret i.
 - b) Udvidelse af Vikingelandsbyens område for aktiviteter i forbindelse med landbrug, jagt og fiskeri. Vi tænker her på området mellem Vikingelandsbyen og Kroppedal. Vi ser hjulplov trukket af stude - vi ser en hestetrukken vikingevogn fyldt med trælle (børnene) på vej til markarbejde osv.

Inger Sorgenfrei's projektforslag, der i øjeblikket er til politisk behandling, har på en flot måde taget hensyn til både vores bekymring, vores forslag og forventninger. Vi vil glæde os til at være en lille brik, men for os selvfølgelig en vigtig brik i dette store projekt, som politikerne forhåbentlig giver startskud til.

12. Åbent hus

Lørdag den 4. september blev Vikingelandsbyen syv år i varme og solskin. "På vej ind i middelalderen" var dagens emne. Vikingelandsbyens Venner hjalp til med håndværk og opvisning med islandske heste. Musikgruppen underholdt. Bente Draiby fortalte om udsmykningen af salshuset. Midt i landsbyen blev et af vores får klippet. En benediktinermunk kom på besøg med en kurv fuld af spændende, nye urter og sød vin.

Gør-det-selv aktiviteter som "bag dit eget brød" og "prøv dine kræfter på

huggepladsen" samlede mange deltagere. Vi havde besøg af en smykkemager. Også syprojektet deltog og var med til at skabe stemning. Vi lavede i fælleskab et "kulturtov" (tre nationaliteter) af vores lindebast. Vi tæller ikke besøgende, men havde igen en dag med glade mennesker som bruger lang tid på at være hos os. Flere kastede sig med ud i vores kædedans med musikledsagelse.

13. Ministatistik

Sæsonen 1999 omfatter sommersæsonen fra 1. maj til og med efterårsferien samt tre vinteruger fordelt på december 1999, februar 2000 og marts 2000.

Vi har haft besøg af 17 børnehavegrupper, 61 skoleklasser, 6 specialklasser, 9 SFO/fritidshjemsgrupper. En gang har førskolegrupperne for de to-sprogede børn besøgt os.

I alt har 94 forskellige grupper/klasser besøgt os - fordelt på 103 dage.

Vi har vanen tro pakket vores grej sammen for at drage på togt til Børnefestugen i Kongsholmparken.

En uge i skolesommerferien deltog 15 børn i "En uge i Vikingelandsbyen".

Denne uge glæder vi os til hvert år. De deltagende børn kommer af lutter interesse for vikingetiden. Hver dag fra kl. 9 til kl. 14 er de vikinger og fredag eftermiddag byder de sammen med os deres familier velkommen til lidt mad og drikke og til at se, hvad ugen er blevet brugt til.

I efterårsferien havde vi fuldt hus til "Risbyleiker". Fire SFO'er og fritidshjem kæmpede i blæst og kulde for at vinde Gjallerhornet. I år deltes sejren mellem Hylden og Regnbuen.

Vi får hver dag besøg af mennesker, som bare kigger forbi. Klasser og institutionsgrupper bruger os som udflugtsmål og spiser madpakkerne i landsbyens udkant. Vi byder alle velkomne, men beder om, at man respekterer at de børn, som arbejder i Vikingelandsbyen, ikke skal få en ringere oplevelse på grund af gæsterne. Nogle ringer og spørger om de må kigge forbi. Det er rart for os, at vi på denne måde kan forberede os på ekstra besøgende.

Vikingelandsbyen er et lille sted og vores kontakt med de besøgende børn er tæt. Når en børnehaveklasse med 18 børn er ved at blive rendt over ende af en busfuld turister på 15 minutters stop, skal vi være på tærne for at de gode oplevelser ikke går fløjten.

Mange andre gæster har besøgt os. I år har vi givet rundvisning og oplæg om

Vikingelandsbyen til: Høje-Tåstrups socialforvaltning på cykeltur, personalekontorets udflugt for nye elever i Albertslund Kommune, lærere fra Vridsløselille Skole, nyansatte lærere i Albertslund Kommune, Albertslund Ælde­reråd på tur med ælde­reråd fra omkringliggende kommuner, pædagogiske konsulenter fra Tjekkiet, Norge og England, et orkester, som skulle optræde i festugen og endelig har Børneudvalget holdt møde hos os. Vi trakterede dem med vikingemad.

14. Den pædagogiske virksomhed

1999 har været den travleste af de 7 somre vi har gennemført. Vi har haft en passende vekselvirkning mellem endagsbesøg og de emnerelaterede besøg, der strækker sig over flere dage.

Realisering af vores mål er lykkedes i stor udstrækning. Vi ønsker at "trække tempoet ud af kampen", så vi sammen kan fordybe os i vikingernes levevis, medens vi bygger Vikingelandsbyen op - De mange gode og modne kræfter, der har hjulpet og deltaget i år, har givet en mærkbar ro og tid til fordybelse i landsbyen. Igen og igen får vi kommentarer, der kredser om dette forhold, og det er vi selvfølgelig glade for. Netop dette er også en medvirkende årsag til mange udtalelser om enkelte børns trivsel i Vikingelandsbyen. Det har været en gennemgående oplevelse, at lærere og pædagoger ser og bemærker nye eller skjulte sider af det enkelte barns talenter. Det drejer sig hver gang om det overraskende i, at netop dette barn engageret fordyber sig i emnet. Det betyder en opblomstring, der giver barnet en tiltrængt delsejr. Vi kender ikke de enkelte børn på den måde, men fornemmer klart, at det er sådan.

I vores eksperimenterende arkæologiske formidling skal vi stadig sammen jer søge videre.

Vi har nævnt eksemplet med olie­hørdyrkning, presning af kernen frem mod resultatet: tilfredsstillende maling til relevant brug.

Vi kunne nævne udvikling af 2 andre emner, der fører frem til relevant praktisk brug af selv­fremstillede materialer. Vores spændende emne med lindetræ fra fældning til tov er nu udviklet til at omfatte fiskeline, der sammen med smedet fiskegrej gerne skulle lede os frem til en realistisk vikingetids fisketur med fangst og efterfølgende tilberedning af fangsten.

Vores tilbud om trækulsbrænding og jernudvinding skal udvikles, så det kommer på et højere niveau. Det er meget svært at udvinde brugbart jern, så det batter noget, og vi er ikke imponeret af de forsøg, der indtil videre er gjort i Nordeuropa. (Vi har selv deltaget i forsøg, der nu er publiceret i: Early Iron

Production. Technical Report no.3, Lejre Forsøgscenter.)

Vi vil prøve sammen med jer at gentage forsøgene år efter år, for på den måde at få den tilstrækkelige erfaring. Om muligt vil vi arbejde sammen med andre - arkæologer, metallurger m.fl. - om udvikling af emnet. Andre områder kunne udvikles efter samme recept.

Vikingelandsbyen kan godt betragtes som en slags eksperimentarium mht. oldtidsrelevante emner. Måske kan det give jer nye ideer/tanker vedrørende de ældre elevers selvstændige opgaver, emner, projektopgaver m.m..

Vores tilbud "Tag med Vikingelandsbyen på togt på Internettet" har fået engagerede kommentarer med på vejen. - En enkelt skoleinspektør mente, at vi nok var en postgang for tidligt ude, men lad os se hvad der sker i år 2000, hvor vi som omtalt har fået penge fra Pædagogisk Centers udviklingsfond til forsøget.

For at holde os på højde med udviklingen inden for historisk værkstedsarbejde deltager vi hvert år i kurser og træf. I år har vi været på Historisk Værkstedstræf, som foregik dels på Ribe Vikingecenter dels i Hjemsted Oldtidspark. Vi har været på træf om historisk madlavning i Lejre Forsøgscenter, på tekstiltræf i Vikingeskibshallen og på bryggertræf på Hjerl Hedes Frilandsmuseum. I disse sammenhænge mødes medarbejdere fra historiske værksteder over hele Norden for at udveksle erfaringer og lære nyt. I november afholdtes på Vingsted Historiske Værksted et seminar om værkstederne og folkeskolens projekt-opgave.

Afsnittet her vil vi slutte af med forskellige udsagn/replikker, der viser børnenes forståelse/indlevelse, når de besøger Vikingelandsbyen. Som et særligt indstik har vi valgt at bringe den lille bog, som 1.B på Hyldagerskolen, sendte os efter deres vinterbesøg i Vikingelandsbyen. Den blev vi meget glade for!

Da en pige skulle hjem efter et besøg i Vikingelandsbyen sagde hun til sin lærer: "Jeg kunne godt tænke mig at få det her tøj (vikingedragten) med hjem". Læreren: "Hvorfor det?". "Jo, så kunne jeg lave alt det her derhjemme". - Uden vores vikingetøj er det svært at spille rollen som vikingebarn.

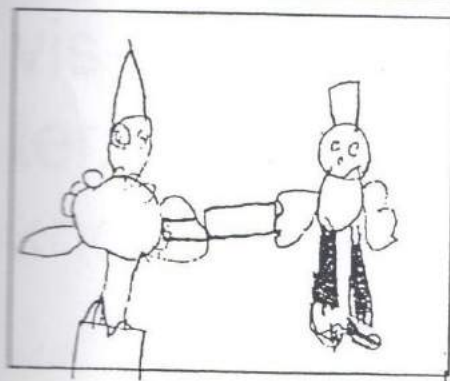
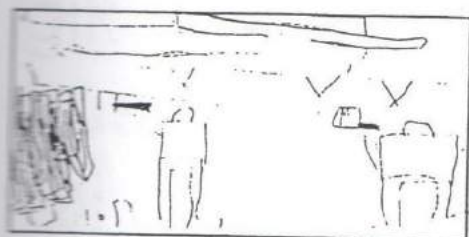
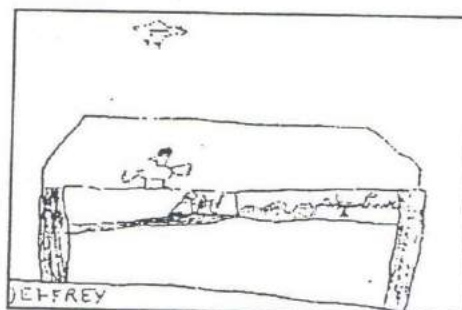
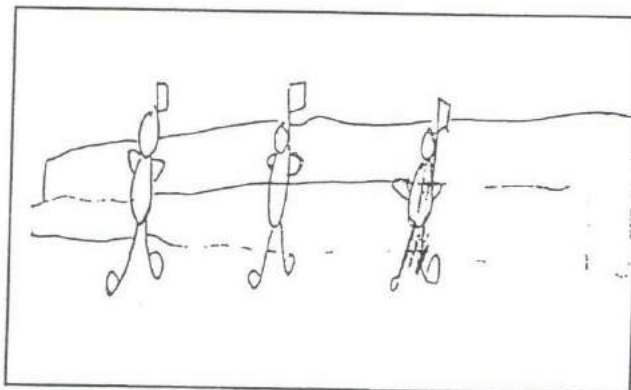
Nogle af børnene stod i lergraven, de var møgbeskidte og et TV-hold var på besøg. Reporteren: "Jamen, holder I aldrig fri?". Barn: "Vi har holdt fri, men i Vikingelandsbyen knokler man!"

En knægt bliver spurgt om han kunne tænke sig at leve i vikingetiden. Han svarer: "Neej, der bliver man kun 30 år. Nu bliver man jo hundrede!" Den

samme dreng: "Jeg har altså ikke tid til at blive interviewet. Jeg skal holde vagt."

En dreng råber, mens han kommer løbende i fuldt firspring: "Vi har et problem, Mathias er kristen". - Vi har snakket om den hvide krist og spekuleret på om han ville kunne hamle op med vores hedenske guder. En dragt til en benediktinermunk er med mellemrum blevet taget frem og brugt for at vise en del af den nye tids komme. Munken har bragt ny urter og tidender fra den store verden udenfor med sig.

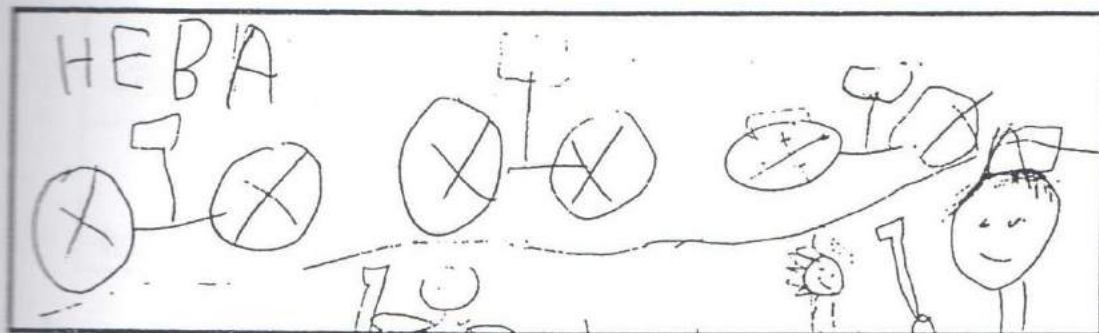
Vinter i Vikinge- lands- byen.

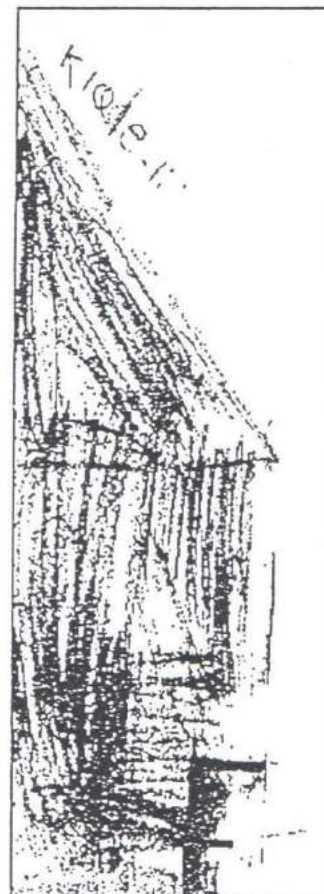
1.b
12. februar
1999

RL/JV

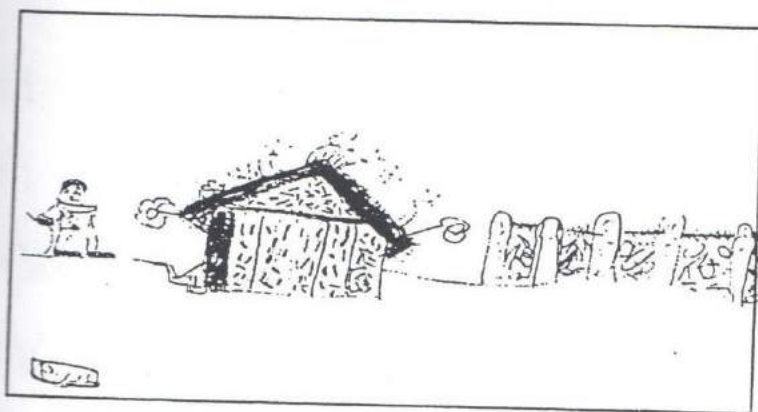
Vi cyk-le-de o-ver til Vi-kin-ge-lands-by-en. Emil cyk-le-de ba-gest. Michels og Lottes sad-ler sad for højt. Jytte sat-te dem ned.

Da vi kom ud til Vi-kin-ge-lands-by-en, gik vi ind i det sto-re hus. Vi fik vi-kin-ge-tøj på. Anne-marie vis-te os nog-le skøj-ter, der var la-vet af knog-ler.

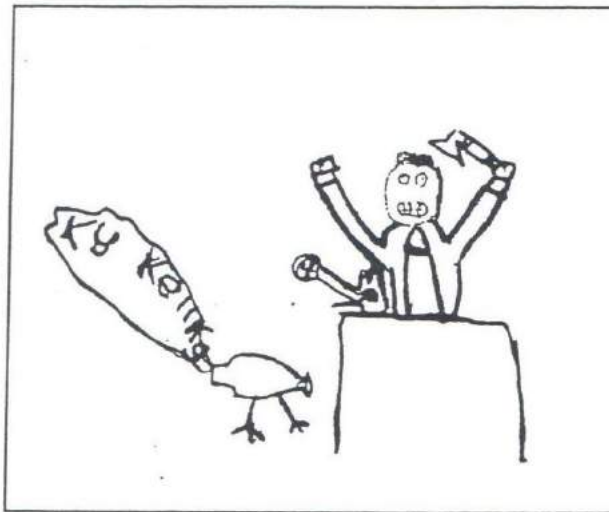
Vi gik ned i lands-by-en til det lille hus. Vi fik at vi-de, hvad træ-lene skul-le la-ve.

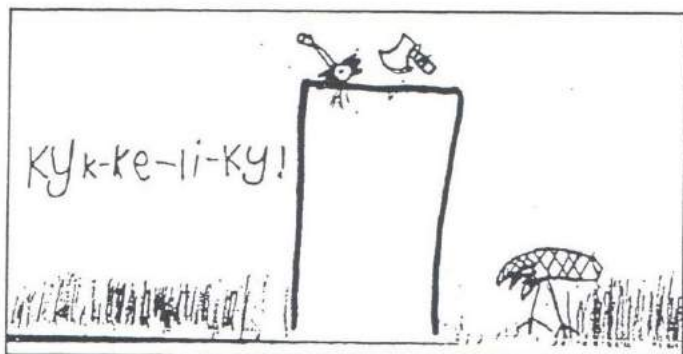
Så kom Jør-gen med en sæk med en leven-de ha-ne i. Han for-tal-te om vin-ter-gu-den, Ull, Odins søn. Vi skul-le gi-ve no-get til gu-den.

Jørgen slag-
te-de ha-nen.
Patrick holdt
øk-sen. Jør-
gen slog ha-
nen o-ven i
ho-ved-et med en kæp. Ha-nen
blev be-vidst-løs.

Så hug-ge-
de Jørgen
ho-ved-et af
den.

Ø-jet faldt ud.
Søs fandt det.

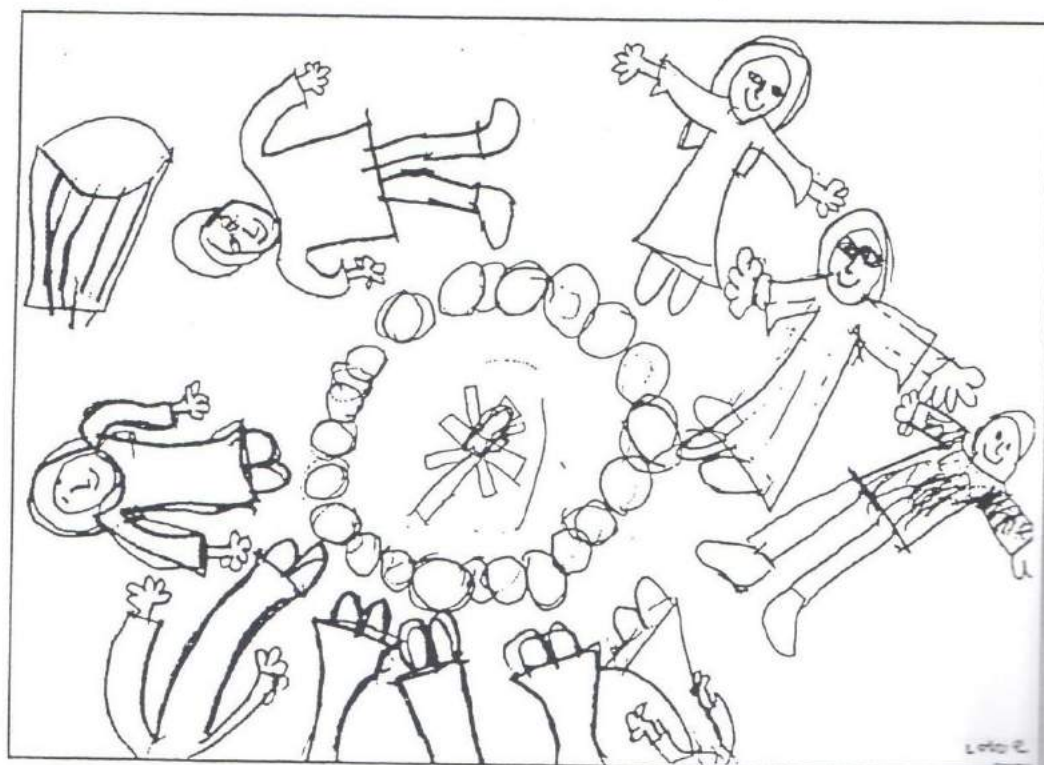

PHIL

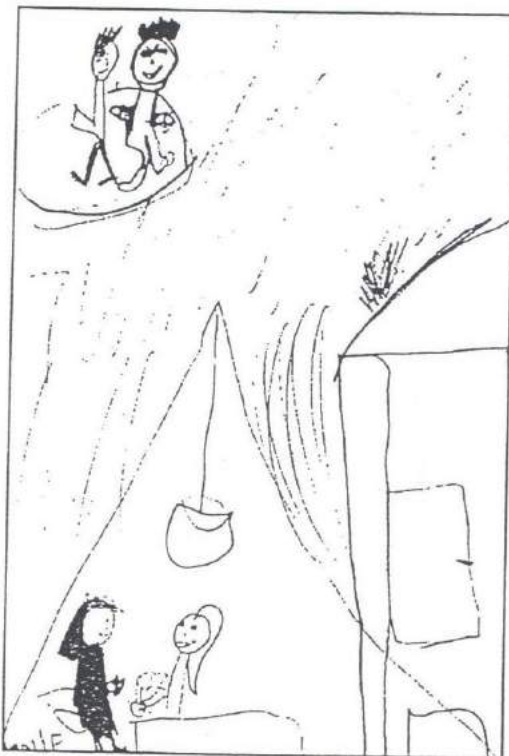
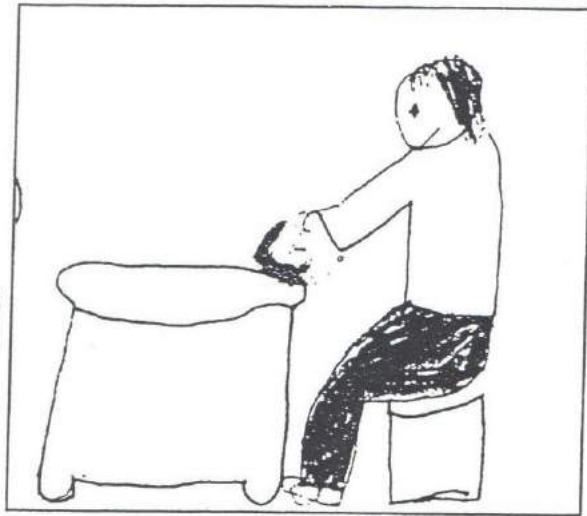
Jørgen stak
fin-ge-ren ind
i ha-nens
hals og
smur-te blod
på dør-stol-

pen. Så pluk-ke-de vi ha-nen.

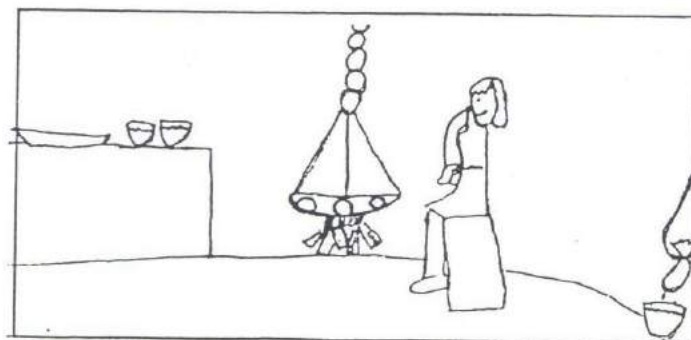

Vi skul-le og-så la-ve mad.
Vi pis-ke-de smør.

Vi bag-te brød
af mel og
vand. Vi æl-te-
de det til en dej
og rul-le-de
den ud.

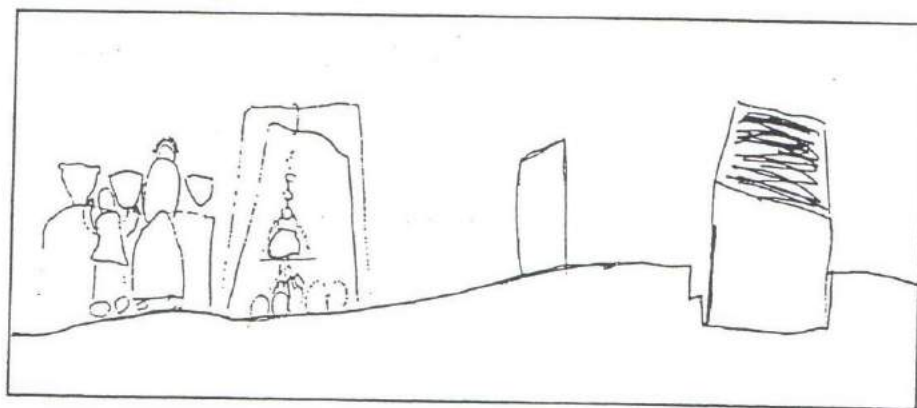
Vi lag-de den på
en jern-pla-de.
Den var hængt
op o-ver et bål.

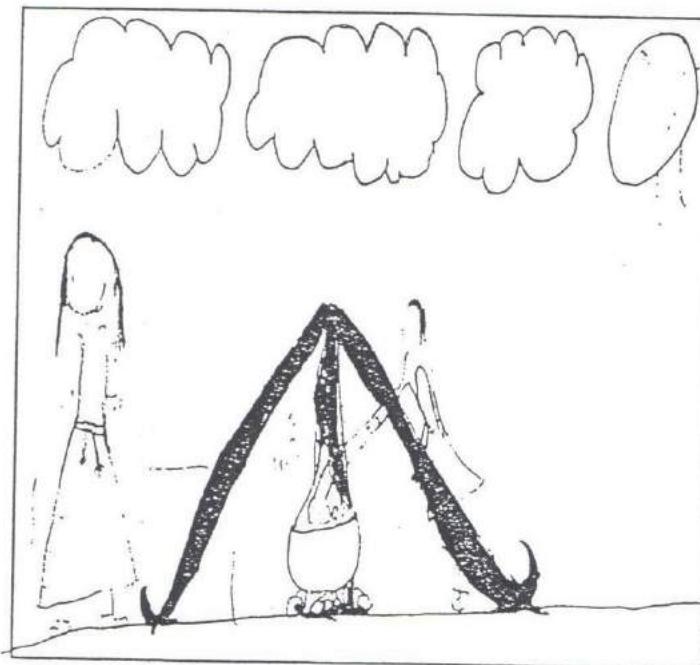

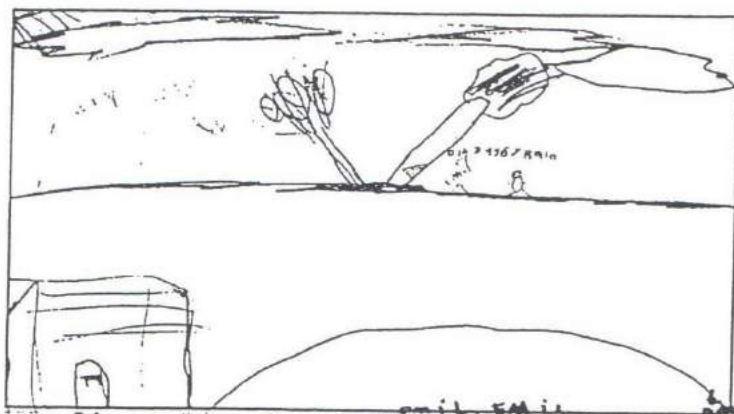
Vi skul-le la-ve lys. Vi dyp-pe-de en snor i bi-voks man-ge gan-ge. Vi fik to lys med hjem. Dem havde

Philip lavet.

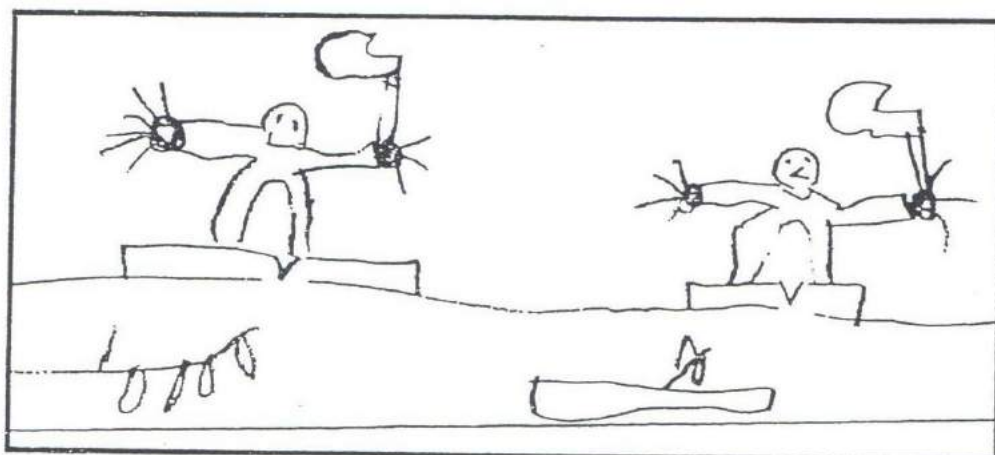
Camilla fik lov til at væl-ge dem, for-di hun hav-de fød-sels-dag.

Vi fæl-de-
de træ-er
med en vi-
kin-ge-øk-
se. Vi hug-

ge-de bræn-de. Stig hug-ge-de i
e-ge-træ.

Vi la-ve-de sup-pe af en kyl-ling.
Den havde vi selv med.
Til sidst spis-te vi al ma-den. Så
cyk-le-de vi hjem til sko-len.

15. Årets tema: Scener fra år 1000

Vi lader oplægget til Vikingelandsbyens deltagelse i Danmarkshistorien i Vestskovens årsarrangement stå som ledetråd for vores aktiviteter.

Vi skruer tiden 1000 år tilbage for at finde "arvesølvet". Da var det vikingetid i Danmark. Hvad skete der i år 1000? Hvordan var samfundet opbygget? Hvem regerede landet? Kan vi finde ting ved vikingetidens samfundsorganisation, som peger frem mod nutidens demokrati? Hvorfor synes så mange at vikingetiden er den mest spændende og glørværdige del af Danmarkshistorien? Er der skikke, dyder, love, traditioner, som vi stadig holder i hævd? Kan vi i dag genkende noget, som folk også kendte til for 1000 år siden?

I Vikingelandsbyens multihus tænkes arrangeret en lille udstilling om den danske styreform år 1000. Det skal fungere som dokumentation og uddybning af det, der kommer til at foregå i selve Vikingelandsbyen. Hvad ved vi om politisk og social organisation, opdeling i samfundsklasser, ledingssystem, centralisering af magt? Hvordan var mødet mellem den gamle og den nye religion?

I Vikingelandsbyen vil vi vise forskellige optrin/dramatiseringer, som vi kalder "Scener fra år 1000"

- de fri og de ufri
- bønder og håndværkere
- de store jordejere og bønderne
- børn, kvinder og mænd (familie, roller og arbejdsdeling)
- den nye religion og den gamle (munken og goden)
- kongemagtens indgriben (ledingssystemet og skatter)

Med udgangspunkt i det lokale landskab og samfund digter vi optrin, som viser trællenes vilkår - frie folk, som mødes på tinge - mænds og kvinders retsstilling - situationer, som giver et indblik i hverdagen.

Ved hjælp af dragterne kan vi vise social differentiering tydeligt. Evt. som en "modeopvisning" med trælle, bønder, håndværkere og stormænd.

I vævehuset væves stof til sejlet på et vikingeskib.

I smedien arbejder smeden, som er en anset håndværker, på værktøj og våben.

Storbonden viser sin rigdom og magt ved at lade bygge et stort, udsmykket hus.

De lokale store jordejere mødes på tinge for at afgøre tvistigheder.

På markedet sælges blandt andet trælle.

Vi vil gerne på på denne dag understrege nogle af de ting ved vikingetiden, som gør at så mange bliver fascineret af den. Der kan være mange svar på spørgsmålet om, hvad der gør vikingetiden så spændende.

Vikingetiden er den første **historiske** periode. Vi kan sætte navne på personer - nogle gange er deres ansigter ligefrem afbildet. Vi har mange arkæologiske fund, men også skriftlige kilder - selvom de er få.

Det er imidlertid ikke sagnhistorierne fyldt med heltemodige personer, vi vil lægge vægt på i denne omgang. Det er i stedet vikingetidens dynamik, det talent for organisation, som nødvendigvis må ligge bag så stor fremdrift og ekspansion. Vi vil vise deres åbenhed overfor verden omkring dem. Hvorfra fik de inspiration til deres **højtudviklede**, egenartede kunst og håndværk?

Vi glæder os til at se jer i den nye sæson.

Jørgen

PS. Se det vedlagte farvelbrev fra Annemarie

Kære venner, brugere og medvikinger!

1. maj 1996 begyndte jeg mit arbejde i Vikingelandsbyen. Inden da havde pionererne Jørgen og Jørgen kæmpet sig fra den ene skurvogn til den anden, kæmpet for vand, multihus og for Vikingelandsbyens permanentgørelse.

Jeg nåede at opleve lidt af pionertiden. Campingtoiletet i den grønne skurvogn har jeg tømt adskillige gange og jeg oplevede min første sæson uden vand i hanerne. Ved årsskiftet 96/97 flyttede vi ind i Multihuset, pionertiden blev afsluttet og vi skulle til at vænne os til luksuslivet. Det varede dog ikke ret længe før vi havde vænnet os så meget til det, at det ikke længere forekom så luksuriøst. Mer 'vil ha' mer'. Vi fik kopimaskine, vi drømte om en computer (den kommer i år 2000), osv. osv.

3 ½ år i Vikingelandsbyen har været en spændende, sjov, lærerig, tankevækkende og givende tid for mig. Jeg har haft fire sæsoner med dejlige børn og engagerede voksne. Jeg har gang på gang mærket hvordan de besøgende børn og voksne og de mennesker, som har arbejdet i Vikingelandsbyen i kortere eller og længere tid, er blevet indfanget af den særlige stemning, som hersker. Mit arbejde har været alsidigt og har givet mig mange gode venner og oplevelser. I Vikingelandsbyens Venner har jeg mødt mennesker, som er "bidt af" vikingetiden, hvor interessen for vikingetiden smelter sammen med dagligdagen. Flere af vennerne gør et beundringsværdigt stort arbejde for landsbyen.

Vikingelandsbyen er i høj grad Jørgens værk. Jørgen er ildsjælen, han lever, ånder og bløder med Vikingelandsbyen, den giver ham søvnløse nætter og dybe furer i panden. Han har valgt at investere sig selv og sin tid 120 procent i Vikingelandsbyen. Det har givet et godt resultat, både pædagogisk og rekonstruktionsmæssigt og fagligt arkæologisk og historisk.

Jeg har været glad for og stolt over at give mit bidrag til opbygningen af stedet. Jeg glæder mig til at følge udviklingen henimod realiseringen af Jørgens drømme.

For mig er tiden nu inde til noget andet.

Mange hilsner til jer alle fra

Anne-Marie

